

a melyekre az előadói hivatás betöltésénél se szüksége, de — tegyük hozzá — joga se volt.

Hogy mit és hogy fog villamosítani a város, ezt eldöntheti a nélkül, hogy a Marta-gyár ügyeivel és helyzetével foglalkozzék. Hogy megfelelőnek és a közérdekkel egyezőnek találja-e azt a csak gondolatban megpendített tervet, amely az autobszüzemnek új alakban és új bázison leendő reaktiválását célozza: azzal ráér majd akkor foglalkozni, ha ez a terv kész és határozott formában a város előtt lesz és ha ennek az ügynek is Fényes Dezső lesz a főlkért előadója, akkor előterjesztheti erről is a javaslatát, ha pedig csak bizottsági tag, a magánvéleményét. Most azonban nem erről van szó, a villamosítás kérdését pedig nem e szerint kell elbírálni, hogy valami egyébnél jobb-e, hanem az után, hogy önmagában jó és megfelelő-e.

A bizottságoknak, amelyek elé a nagy gonddal készült előterjesztés kerülni fog, első dolguk az legyen, hogy arról lehámazzák a burkot, amelybe a leküzdhetetlen ellenszenv burkolta a szükséges tartalmat. Ha ettől az erősen kidomborodó egyoldalúságtól megszabadul az elaboratum, akkor bizonyára sok lesz benne, ami a városnak e kétségtelenül jelentős akcióban hasznára, utbaigazítására, segítésére szolgál. A közérdekért való munkában meg kell becsülni a lelkesedést, a buzgalmat és főként azt, ami a legritkább az ily tevékenységben: a szakértelmet. Mindezek értékét Fényes Dezső javaslatában nem rontja le az a fölösleges rész se, amely egyéni érzésnek és egyoldalúságnak megnyilatkozásából kissé vastagon hozzátapadt.

— Kik viselhetik az önkéntesi jelvényt?

A „Külügy-Hadügy” legutóbbi száma szerint azok, akiknek joguk van az önkéntesi jelvény viselésére, négy csoportra oszthatók:

1. A harctéri szolgálatot teljesítő egyéves önkéntesek; a póttartalékosok, akiknek egyéves önkéntesi jogát utólag elismerték a tartalékos hadapródjelöltek.

2. Egyévi önkéntesjelöltek, akiket népfelkelő-szemlére hívtak be s akik e kedvezményt feltételeesen megkapták.

3. Hadi önkéntesek, akiknek a jelvény viselését a sorozás alkalmával a horvéd, vagy hadkiegészítő parancsnokság megengedte.

4. Azok a népfelkelőkötöltek, a kik még sohasem szolgáltak s akiknek a sorozóbizottság elnöke, vagy esetleg utólag a csapatelöltség az egyéves önkéntesi jelvény viselését megengedte.

Mindezek alapján az önkéntesi jelvény viselésére, még ha meg is van a képzettségük, nincsenek jogosítva a tartalékosok és póttartalékosok (kivéve az 1. pontban említetteket), tekintet nélkül arra, hogy rendszeres szolgálatokat mint egyéves önkéntesek teljesítették s a népfelkelőkötöltek, akik tartalékos szolgálati kötelezettségük befejeztével a népfelkeléshez tettek át. A fentebbi rendelkezések a népfelkelőkötöltek közül csak azokra vonatkoznak, akik 1873-nál fiatalabb születésű érfolyamba tartoznak.

Bulgária magatartása döntő a Balkánon.

(Elutasították az entente újabb ajánlatait. — Románia nem cselekedhet a bolgárok nélkül.)

Távriai tudósítás.

Bukarest, június 16.

Az „Universul” szófiai tudósítója beszélgetést folytatott egy vezető állásban lévő bolgár diplomatával, aki abban a helyzetben van, hogy a Radoszlavov kabinet céljait ismerheti.

A beszélgetés folyamán a tudósító megkérdezte a bolgár diplomatától, hogy mi a véleménye Romániáról.

— Ezzel a meglepő kérdésével — felelte a bolgár diplomata — nehéz helyzetbe hozott engem. Ha érzéseim után nyilatkoznék, — ugymond — röviden ezt kellene válaszolnom: „A legjobb volna, ha nem is gondolkodnék rá, ha elfelejténém, mily súlyos, örökké fájdalmas sebet okozott nekünk Románia.”

Arra a kérdésre, miként fogja Románia az előtte álló nagy problémát megoldani, a diplomata ezt válaszolta:

— Ön nyugodt lehet. A románok bölcs realpolitikuskok és ismerik érdekeiket. Akárhogy fog is a háború végződni, Románia abból haszonnal fog kikerülni.

— Ugy tetszik nekem, — mondá a tudósító, — hogy Románia már ekmulasztotta a kedvező alkalmat a beavatkozásra. Ha idejében engedelmességet volna az antant meghívásának, hozzájárult volna a központi hatalmak legyőztetéséhez.

— Ezt az ideát — válaszolta a diplomata — gyakran találom a román sajtó egyik részében. De el kell ismernem, hogy a központi hatalmak legyőztetéséig az út még nagyon hosszú és hogy Németország és a monarchia csodálatos dolgokat produkáltak. Minden becsülésem dacára, amellyel a kitűnő román hadsereg iránt viseltetem, azt hiszem, hogy ha Románia a milliós orosz hadsereg oldala mellé állt volna is, annak galíciai katasztrófáját nem tudta volna elhárítani és maga is belevonott volna a katasztrófába.

— De sértés is volna Romániától azt kívánni, hogy az 1876. és 77-iki eseményeket (Bessarabiának az oroszok által való jogtalan elvétele) elfelejtse. De azt is jól tudják Romániában, hogy Bulgária figyelembevétel nélkül semmiféle terveket sem lehet csinálni. Bulgária résen van és eljárást teljesen a harctéri eseményektől és eredeti határozott magatartásától irányítja. Ugy látszik azonban, hogy Bratiana miniszterelnök, aki a dolgoknak alapos ismerője és aki igen bölcs diplomata, mindezeket behatóan számításba veszi.

A román kormány felhivatalos lapja, a „L' Independance Roumaine” reprodukálja a bolgár diplomata nyilatkozatát s ezt az érdekes megjegyzést fűzi hozzá:

„Ha igaz az, hogy Bulgária nem fogadta el az antant ajánlatát, úgy a fentebb reprodukált sorok eléggé világosan beszélnek.”

Szófiából jelentik: Savinszky orosz követ meglátogatta Radoszlavov miniszterelnököt és két óra hosszat tartó fejtegetésben igyekezett megmagyarázni azon nagy előnyöket, amelyekkel a hármes antant Bulgáriát szerencsétlení akarja.

Az orosz követ után Tarnovszky gróf osztrák és magyar követet fogadta Radoszlavov miniszterelnök.

Tarnovszky gróf követ azon kérdésre, hogy a négyesszövetség csalogatásaival szem-

ben Bulgária milyen magatartást fog tanúsítani. Radoszlavov miniszterelnök biztosította Tarnovszky grótot, hogy Bulgária eddigi magatartását nem fogja megváltoztatni.

Drágább buzaárakat kívánnak a gazdák.

(Kísérlet a fogyasztó közönség kiuzsorálására. — Az új maximális árak.)

Távriai tudósítás.

Budapest, június 16.

Az az akció, amelyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hónapok óta folytat, hogy a gazdatársadalom érdekeit az új termés és az új maximális árak kapcsán nyomtatékosan képviselje, mind nagyobb érdeklődést és mozgalmat kelt. Az Omge. legutóbbi ülésén elhatározták, hogy feliratilag kéri a kormányt arra, hogy az új maximális árban a termelési költségek megfelelő kiegyenlítést nyerjenek, miután a gazdák különben nem tudják a fokozott kiadásokat ellensúlyozni.

Ez az előterjesztés nyilvánvalólag azt célozza, hogy a moslani magas buzaár lényegesen emelkedjék, hogy a gazdák állítólagos nagyobb termelési költségei fedezve legyenek. Miután a kormány a maximális árak intézményét mindenesetre fentartja és az új termés mennyiségéhez és minőségéhez alkalmazva fogja az árakat revidálni, kétségtelen, hogy csak az aratási eredmények biztos áttekintése után lehet szó arról, hogy az új árak nyilvánosságra kerüljenek. A fogyasztóközönség szempontjából az árak újból való emelkedése egyáltalán nem helyeselhető, miután a gabonaárak aratás után rendszerint esnek szoktak és most, a mikor múlt év december hónapig, a maximális árak megszabásáig, az árak folyton emelkedtek és hihetetlen magasságot értek el, valószínűtlen, hogy a fokozott termelési költségek már a mai árakban ne volnának kiegyenlítve. A mikor tehát arról van szó, hogy a gazdák prémiumot kapjanak, ez ellen csak abból a szempontból kell kifogást emelni, hogy a prémium nem lehet akkora, hogy kizárólag a fogyasztó közönséget terhelje és elviselhetetlenné tegye a mai drágaságot.

Nyomatékosan kell hangsúlyozni azonban, hogy — illetékes információk szerint — azok a kombinációk, amelyek egy reggeli lap nyomán felmerültek és amelyek arra vonatkoznak, hogy milyen arányban emelkednek a maximális árak és hogy két hónapon belül hogyan állnak újra helyre a mai árszabások, egyáltalán nem bírnak alappal. A kormány részéről mindeztideig semmiféle olyan elhatározás nem történt, amely az új maximális árak magassága és életbelépésének módjára vonatkoznék és az erre vonatkozó rendelkezés legjobb esetben néhány héten belül várható.

Az új maximális árak előkészítésével egyidejűleg, amint jelentettük, a kormány gabonavásárlási központ létesítését határozta el. Az új intézmény tervezete már elkészült és a központ a közel jövőben formailag is megalakul. Az alaptőke részvénytársasági alapon huszmilliókoronára van tervezve, amely felét az állam, másik felét pedig a malmok, gazdák, kereskedők fogja jegyezni. A központ működésének megkönnyítésére az országot körzetekre osztják fel és egy-egy város szerzi be körzet szerint a szükséges mennyiségű gabonát. A szabad forgalom megszorításával szemben a gabonakereskedőknek megfelelő szerep jut a központban, melynek élén is egyik előkelő gabonakereskedőnek fog állni.

Hét koronás marhahúst kap az aradi közönség

(Bécsben is olcsóbb a marha mint Aradon. — Az árszabályozó bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 16.

Az árszabályozó bizottság ma délutáni ülésén a Neuman cégtől vásárolt marhák próbavágásáról számoltak be.

— A marhák közül — mondotta Zikó János — három darabot vágtunk le ellenőrzés mellett. Ezek közül egyet átvett Koch Mór. Az általa vásárolt marha élősúlya 660 kiló volt, húst 357 kilót adott, bőrt 50 kilót és fagyut 59 kilót. Az apadás tehát 46 százalék. Tschenska átvett egy 590 kilós marhát, amelynek húsa 311 kiló, bőre 50 kiló, faggyuja 31 kiló volt, a különbség 47 százalék, végül Koch Samu átvett egy 595 kilós marhát, amelynek húsa 311 kiló, bőre 56 kiló, faggyuja 31 kiló volt, a különbség 47,5 százalék. A próbavágáson kívül levágatott még egy marhát a tíz közül Glück is. Ez a marha 630 kilós volt, húsa 319 kiló, itt tehát az apadás 49,3 százalék. A marhák négy órákor hajnalban ettek és délelőtt tizenegy óra tájban vágták le azokat.

Barkó vágóhídi igazgató jelentette be ezután, hogy a három próbaként levágott marha húsnak súlya 979 kiló. A három marha ára a költségeket is hozzászámítva, 6144 korona, tehát egy kilogramm átlagos ára lenne 6,30 korona. Azt indítványozza, hogy a prima húst hat korona nyolcvanért, a másodrendűt hat korona harmincért, a harmadrendűt hat koronáért mérjék ki.

A bizottság tagjai — habár ezzel az eredménnyel már tisztában voltak, — vegyes érzelmeikkel fogadták a jelentéseket. Főleg a mézszárosok hangostatták:

— A húst ilyen áron eladni nem lehet a közönségnek. A vételnél a város személféle előnyt nem kapott. Ma már a bécsi marhavásáron is 2,80—3— koronáért kelt el a marha!

Varjassy Lajos dr.: A húz így drága, de leíder ma ezek az árak. Ilyen minőségű húst ma egyáltalán nem lehet kapni s ne számítson a közönség arra, hogy ezután ilyen húst ennél olcsóbban kaphat.

Hosszasan folyt ezután a tanácskozás a felett, hogy az adott helyzetben mit lehet tenni. Abban megegyeztek a vélemények, hogy ilyenformán nem lehet a város husszükségletét fedezni annál is kevésbé, mert az előző cégtől 151 darab marhát kellene átvenni egy hónap alatt, már pedig bizonyos, hogy hasonló árak mellett az idő alatt a húsnak fele sem fogyna el.

— Csak egy hónapot kellene kihuzni — mondotta Varjassy dr. — Egy hónap múlva rendelkezésünkre áll a mezőhegyesi marha, amely valamivel olcsóbb a mint a tapasztalat mutatja, prima minőségű.

— Előkelő és hosszúra nyúló urak — mondotta Habereger György — érdeklődtek már nálam, hogy hogy van az, hogy míg most mindenütt lemennek az árak, addig nálunk emelkednek...

— Ez természetes is — mondotta Varjassy dr. — mert míg másutt eddig kivételesen magas árak voltak, addig nálunk kivételesen alacsonyok s ha nálunk az árak most egyszerre emelkednek és másutt esnek, az csak annyit jelent, hogy az aradi árak most elérték azt a magasságot, amely az országban normális. A bizottság önzetlenül mindent megtesz, ami tehető, de azt a közönség is belátja, hogy ha egy marha, amint a példa mutatja,

2126 koronába kerül, annak húst nem lehet az eddigi árakon kimérni.

A bizottság végül megállapodott abban, hogy a Neuman-féle vételtől visszalép, tovább fogja forszírozni a hunyadmegyei vételeket még pedig olyképp, hogy a mézszárosok fognak a helyszínre utazni s a marhákat ők fogják kiválogatni. A bizottság felkérésére Habereger György vállalkozott arra, hogy Koch Sándorral Budapestre utazik s ott a holnapi hetivásáron próbál állatokat venni. Végül a bizottság a Neuman-cégtől már átvett tíz marha árát a következőképp állapította meg:

Prima húz	7— korona
leveshús	6,50 korona
szegyhús	6— korona

Ezzel a legújabb ármegállapítással azután Arad belépett kétségtelenül a legdrágább húst „élvező” városok sorába. Félreértések elkerülése céljából hangsúlyozni kell: ez nem az ármegállapító bizottság hibája. A körülmények olyanok, hogy a bizottság nem állapíthat meg más árakat. A közönséggel szemben azonban mégis a bizottság áll, mint olyan, amely a húst — most már napról-napra — drágítja.

Az önműködő tejeslábas és egyéb találmányok.

(A csabai kis Edison ajánlata Aradnak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 16.

Az egész világ azon töpreng, hogyan lehetne gyorsan véget vetni a rémes emberpusztításnak, hogyan volna lehetséges megteremtteni a békét. A közeli Békéscsabán azonban van egy szorgalmas iparos, K. J. bádogos mester, aki most a tejkifutását megakadályozó találmányt akar forgalomba hozni. A dicséretes ambíciója és irigylendő türelmére ember egy aradi ipari hatósághoz fordult találmánya értékesítéséért. A beadvány, amely felvilágosít bennünket arról, hogy Aradhoz egészen közel is élhetnek híres föltalálók, a következőképp szól:

Első találmányom egy önműködő lábas, mely a tej kifutását megakadályozza. A lábas a tej felforrása után azonnal felemelkedik a tüzhelyről, nem forr tovább és nem futhat ki. Ezen találmányom szabadalmazva van Magyarországon 8648 sz. a. ezenkívül több külföldi államban is.

Második találmányom szintén a tej kifutását megakadályozó önműködően forgó vitorla, mely a tejszék forrásokon kifutni szokott vajtartalmát folyton félreturja, így módon a tej gőzének utat nyit és a vajtartalom nem fut ki a tüzhelyre.

Harmadik találmányom egy kézi masszírozó (szőszölő) a fájós testrészek masszírozására. Ezenkívül van még egy gyógyfürdő gőzölő szabadalmazva és forgalomba hozva, melyet Flóris dr. budapesti orvos tudor ural közösen szerkesztett. Hogy találmányom megérdemli-e a pártolást, azt majd az általam beküldendő eredeti minták kipróbálása fogja megmutatni, amit egy jó iparos könnyen végezhet.

Ezen találmányok közül a tejjelálló lábas az aradi vasöntödében elő lehetne állítani és annak önköltsége aligha kerülne 50—60 fillérről többre (1 literes.) A forgó vitorla fából és a kézi masszírozó előállítására ára sem több 50—60 fillérről. (1 darab), melyeknek gyártását talán valamelyik tehetősebb aradi iparos elvállalná.

Aradi iparosok, aki nem akar gránátot gyártani, fogjon hozzá az önműködő lábas, a forgó vitorla és a kézi szőszölő készítéséhez.

Amerika a buvárhajó-háboru ellen.

(Kísérlet a német-angol ellentétek megszüntetésére. — Gibraltárban is félnek a tengeralattjáróktól.)

Távirati tudósítás.

Berlin—London—Amsterdam, június 16.

Németország ismételtén hangoztatta, hogy felhagyná Angliának tengeralattjárókkal való blokkadását, ha Anglia a polgári lakosság számára élelmiszert engedne be. Amerika — hírszerint — Anglia és Németország között az ellentéteket ki fogja egyenlítani ebben a kérdésben.

Amerika a békés megoldásért.

Frankfurt, június 16. Kristiansundban alkalma volt a Frankfurter Zeitung krisztianiai tudósítójának Meyer Gerhard dr.-ral, Bernstorff gróf washingtoni német nagykövet kifüldött megbízottjával beszélnie, a kit az amerikai német nagykövet azzal a feladattal bízott meg, hogy a berlini kormányt tájékoztassa az Egyesült Államok hangulata felől. Meyer-Gerhard dr. elmondotta a hírlapírónak, hogy Amerikában nincs harcias hangulat és a konfliktus Wilson és Bryan között már régi keletű, nem a Lusitania miatt támadt. Wilson egész önállóan járt el a külügyi kérdésekben, a legutolsó jegyzéket maga szövegezte és Bryant még csak meg sem kérdezte. Ezért a mellőzésért mondott le az amerikai külügyi államtitkár. Az amerikai Unió lakosságának hangulata feltétlenül békés. Berlin és Washington között az ellentétek a Lusitania ügyben félreértésből származtak, a melyeket nem lesz nehéz barátságosan elsimítani.

Elcsúszott angol hajók.

Rotterdam. A Desabia angol tartályhajót a Firt of Taynél elcsúsztatták.

Hága. Egy német tengeralattjáró a Bristol csatornában elcsúsztatta a Hope Mouni nevű angol gőzöst. A gőzös kapitánya és négy matróza megsebesült. A legénységet megmentették. Ugyanez a tengeralattjáró négy gránátlövénnyel elcsúsztatta egy másik hajót is, miután előzőleg két peronyi időt adott a hajó legénységének, hogy a mentőcsónakokba szálljon. Ez a hajó állítólag a Diamant nevű francia vitorlás volt.

London, június 16. Az Argyll gőzöst, mely Hullból Londonba marhaszállítmányt vitt, utközben az északi-tengeren elcsúsztatták. A legénység négy emberét és a kapitány holttestét Harviehban partra szállították.

Gibraltárt őrzik a német buvárhajóktól.

Bécs, június 16. Madridból jelentik a Neues Wiener Journal-nak: Gibraltárban minden lehető óvintézkedést megtettek az ellen, hogy német tengeralattjáró naszádok juthassanak a Földközi-tengerbe. A gibraltári kikötőben gépfegyverekkel és kis ágyúkkal felszerelt 30 motoros naszád őrködik.

Sztrájkolnak az angol textil munkások.

London. A manchesteri textil munkások kijelentették, hogy sztrájkba lépnek.

Gyors békét!

Rotterdam. Francia politikusok közt röpiratokat terjesztenek a lehető gyors békekötés érdekében.

Szerbia offenzívára készül?

(Görög-szerb akció Albánia elfoglalására.
— A Balkán eseményei. — Mi történik
a Dardanelláknál.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly—Bukarest—Milano, jun. 16.

A Stampa jelenti Rómából: Két szerb exminiszter, aki Itáliában utazik, a következőket mondta egy hiriapiró előtt az albániai eseményekről:

— Szerbia hadserege csupán azért vonult be Albániába, hogy az albán bandákat megfékezze és a török, valamint osztrák-magyar betolyást ellensúlyozza. Szerbiának egyéb célja nincsen...

— Szerbiában az epidemiák pusztítása csökkenőben van. Hála az entente segítségének, a szerb hadsereget ismét sikerült rendbehozni és a kor színvonalára emelni. Legközelebb általános offenzívát kezdünk a monarchia ellen, ami sikerrel biztat, mert az 1915. és 1916. évtolyambeli anyag ki van képezve.

Harcaink a szerbekkel és montenegróikkal.

Cetinje, június 16. Montenegrói hivatalos jelentés közli, hogy Grahovo mellett az osztrák-magyar tüzérség ágyúharcot kezdett és bombázta a montenegróiak állásait.

Nis, június 16. A szerb sajtóiroda hivatalosan közli, hogy egy ellenséges aeroplán megjelent Pozsarevác fölött, ahol kilenc bombát dobott le. Több személy meghalt és megsérült. Egy német aeroplán Egripalanka fölött jelent meg.

Szerbek és görögök osztozkodnak Albánián.

Lugano. A Tribuna jelenti: A montenegróiak Szkutari, a görögök pedig Pers ellen fordulnak. A Balkánon jelentős események várhatók.

Cetinje, június 16. Az albán-montenegrói határon újabb összetűzésre került a sor. Egy albán csapat megtámadta a viskoveci montenegrói helyőrséget, amelynek heves harcok után sikerült az albánokat visszaverni. Körülbelül száz albán esett el ez alkalommal, de a montenegróiak is aránylag sokat veszítettek.

Olasz aggodalmak Albánia miatt.

Lugano. Az olasz sajtó egyértelműleg támadja Szerbiát és Montenegrót. A Tribuna azt írja, hogy egyik sem foglalhat el albán területet, mert ezek kizárólag Olaszországé.

Róma. A Tribuna feltűnést keltő cikkben foglalkozik Albánia jövő sorsával és azt mondja, hogy Elbassan és Tirana elfoglalása a

szerbek részéről, valamint a szerbek előnyomulása Durrazzo, a montenegróiak előnyomulása pedig Skutari felé, valamint Görögország készülődése Berat ellen, nagyon sajnálatos. Azonban bármennyire erőlködjenek is a balkáni hatalmak Albánia egyes területeinek elfoglalásával, Albánia jövő sorsát nem ők fogják eldönteni, hanem a nagyhatalmak, a melyek között Olaszország tekintendő elsősorban érdekeltnek. A nagyhatalmak majd közös értekezleten fognak dönteni Albánia sorsáról. A balkáni hatalmak erő kifejtése tehát, bármennyire sajnálatos is, egyelőre nem bír elhatározó jelentőséggel.

Török-bolgár megegyezés.

Berlin, június 16. Szófiából táviratozzák: Törökország és Bulgária között tárgyalások vannak az utolsó háborúból maradt vitás kérdések békés megoldására és a két állam jövő politikájának megállapítására. Törökország, hogy jóakarátát bizonyítsa, késznek nyilatkozott arra, hogy a bolgár területbe ékelődő török földet Bulgáriának adja.

A Dardanella-harcok.

Konstantinápoly, június 16. A főhadiszállás közli: Június 13-án reggel Ari-Burnuval szemben felállított tüzérségünk elpusztított egy ellenséges állást, melyet az ellenség bombavetésére rendezett be, ugyancsak egy gépfegyverosztályt. Tüzérségünk eme hatásos tüzelésének következtében az ellenséges sáncállások hátában tűz ütött ki, amely félóra hosszát tartott. A 13-ról 14-re virradó éjjelen egyik felderítő előrszűk behatolt a Sedil-Bahr melletti ellenséges sáncokba és zsákmányul ejtett egy gépfegyvert teljes felszereléssel, ugyancsak 15 puskát és nagymennyiségű lövedéket. Egy török repülőgép tegnap eredményes repülést végzett Imbrosz és Lemnosz szigetek fölött és bombákat dobott a Lemnosz szigetén levő ellenséges táborra. Parti ütegeink tegnap ágyuzták a Sedil-Bahr melletti ellenséges tüzérségi állásokat, az ellenség táborát és szállítóhajóit. Az ellenség csaknem mindennap ki van téve ezen ütegek hatásos tüzelésének. Tegnap egy ellenséges repülőgép hét bombát dobott le, azonban teljesen eredménytelenül. A többi harcokról nincs jelenteni való.

Elsüllyesztett francia cirkáló.

Berlin, június 15. Konstantinápolyból táviratozzák a Lokalanzeigernek: A szmirnai kikötőtől délfelé, közel a parthoz, egy kis francia cirkálót a török parti ütegek addig ágyuzták, a míg kigyulladt. Két francia torpedónaszád teljes gőzzel sietett segítségére, vontató kötéltre vette és elhurcolta, de közben elsüllyedt.

Görögország állásfoglalása az új választások után.

Athén. Hatvanöt ujonnan választott Venizelos párti képviselő kijelentette, hogy a kormány semlegességi politikáját fogja támogatni.

London. A Daily Chronicle jelenti: A választásoknál a régi Görögországban Venizelos pártja győzedelmeskedett, a mennyiben 69 kormánypártival szemben 172 Venizelos-pártit választottak meg. Macadonai 77 kerületében a választás eredménye ismeretlen.

Sikerrel támadunk a Dnyeszter mentén.

(Feltartóztatás nélkül halad offenzívánk. — Csapatunk Besszarábiában. — Oroszország végső tartalékait hívja be.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, június 16.

Hadisajtószállásról jelentik: Keletgalíciai nagy csatában Sieniava és a felső Dnyeszter között harcoló arvonalunkon teljes sikert értünk el. Az oroszok az egész vonalon visszavonulóban vannak. A foglyok száma még meg nem állapítható, de annyi bizonyos, hogy igen nagy. A Dnyeszter mentén a lehető legnagyobb kilátással tovább támadunk és máris igen számbavehető eredményeket értünk el. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nem tudtak ellentállni a besszarábiai határon az oroszok.

Bukarest. Marmornicáról jelentik az „Universul“-nak:

— Az osztrák-magyar csapatok a napokban visszafoglalták Mahalát, Rarinceát és Boiant, amely helységeiben az oroszok hat hónap alatt nagyon jól elhelyezkedtek. Az oroszok lanyha ellentállás után nagy rendtelenségben vonultak vissza Novosietica felé. Szombatrói vasárnapra virradó éjjel csend uralkodott. Vasárnap reggel 4 órakor az osztrák-magyar és német csapatok előnyomultak Novosietica ellen; az oroszok látva a túlerőt, már napokkal ezelőtt kivonták hadseregük zömét ebből az utolsó bukovinai helységből, és délelőtt 10 órakor visszavonultak a hátrvédő csapatok is. Midőn az osztrák-magyar és német csapatok megszállták ezt a helységet, a visszavonuló oroszok kétségbeesésükbe számos házat teigyjítottak, több hidat és táviró oszlopot pedig összerongáltak.

Annyi tény, hogy az egész Bukovinából kifűzték az oroszokat.

A „Dimineata“ burdujeni levelezőjének minden cáfolata dacára — írja az Universul — valóság az, hogy a Pruth melletti összes helységeket elfoglalták az osztrák-magyar csapatok, amelyek győzelmesen nyomulnak Besszarábia felé. (Azóta már be is nyomultak.) Az oroszok csakis a toporauti erdők körül fejtenek ki gyenge ellentállást, minden valószínűség szerint azonban az osztrák-magyar csapatok itt is győztesek lesznek. A Bukovinából kiszorított oroszok Chotin és Kiseniev körül összpontosúlnak. A közelebbi harcok a besszarábiai határon lesznek, ahol az oroszok bizonyára ellentállást fognak kifejtteni. (Ezt az ellentállást is megtörték azóta csapataink).

Az osztrák-magyar csapatok és az oroszoktól visszafoglalt helységek lakossága között óriási lelkesedés uralkodik, az összes községek tel vannak lobogóva; osztrák-magyar-német zászlók lengenek mindenfelé, Csernovicban még török zászló is látható.

— Midőn táviratomat teladom — jelenti az „Universul“ tudósítója — a mi határunkon hatalmas ágyudörgés hallatszik. A besszarábiai magaslatokon felállított orosz ágyuk próbálkoznak ugyan megakadályozni az osztrák-magyar csapatok előnyomulását, ezek azonban nagy tömegekben hatolnak

előre. A Pruth melletti helységek visszafoglalásánál ejtett orosz foglyok száma és a hadizsákmány meg ismeretlen.

Megujul a német támadás Varsó ellen.

Amsterdam. A Bzura mentén újból megindult a német offenzíva. Ebből azt következtetik, hogy a németek nem adták fel Varsó elfoglalásának tervét.

Stockholm. A németek hír szerint elfoglalták Rigarunos szigetét. A világítótoronyt és petróleumtárolókat elpusztították.

Orosz jelentés a Bzura melletti új harcokról.

Berlin, június 16. A Wolff-ügynökség jelenti: Az orosz nagyvezérkar június 14-én a következő jelentést adta ki:

Június 12-én az egész északi fronton, a Windau, Wenta és Dubissa folyók mellett a makacs harcok még nem érttek véget. A németek támadásaikat a Szavletől északra terjedő front ellen irányították. A Nyemen tulsó partvidékén ugyanezen a napon az ellenség megtámadta a Mariampoltól keletre fekvő állásainkat. — Prasznyszról északra június 12-én reggel 3 órakor az ellenség nehéz tüzérséggel élénk tüzelést indított, délfelé pedig heves gyalogsági támadásokat kezdett. A Viszula mellett Starorzebl vidékén (Plocktól északkeletre) az ellenség visszavonult a 11-én tőlünk elfoglalt állásokból. A Bzura-szakaszon 11-én este az ellenség nagyon erős csapatokat koncentrált a Pissa folyó torkolata és Suhka falu között. A következő éjszaka és másnap körülbelül két hadosztálylyal megtámadta a mi állásainkat. A harc ott még tart.

Galiciában 12-ikén kora reggel az ellenség zárt sorokban meglámadta az alsó Lubacovka mellett levő állásainkat. (Ez a Sieniava mellett elterülő vidéket jelenti. Sieniava elvesztését még nem jelenti be az orosz hadvezetőség.) Mosciska vidékén az ellenség még nem ujtotta meg offenzíváját. (Azóta Mosciskát már elfoglalták a szövetséges csapatok.) A Dnyeszter jobbpartján, Mikolajov irányában csak tüzérségi harc volt. Halicsnál csak lovassággal támad az ellenség. Zalescykinél lendületes támadást intéztünk amaz ellenséges különítmények ellen, a melyek a Dnyesztert átlépték. Itt körülbelül 200 foglyot ejtettünk.

Hadvezetésünk erélye.

Berlin, június 16. Schreibershofen őrnagy a B. Z. am Mittag hasábjain a következőket írja a keleti hadszíntér helyzetéről: A galíciai hadszíntéren minden hadműveletben a hadvezérek rendkívüli erélye és a győzelemre való törekvése jut kifejezésre. A galíciai hadjárat hosszú időkre az erélyes hadvezetés mintaképe marad és ép úgy fogják tanulmányozni, mint

Nagy Frigyes, Napoleon és Blücher hadjáratait. Meekensen vezérezredes hadserege, valamint az ehhez csatlakozó többi csapatok néhány nappal ezelőtt szünetet tartottak, amelyre nyilván szüksége volt már a csapatoknak, hogy némileg kipihenjék az utóbbi hetek harcait, meneteit. A szünetet felhasználták arra, hogy a gyors előretörésnél visszamaradt hadosztlopokat közelebb hozzák és hogy a tűzvonalban álló csapatokat a szükséges löszorrel és élelemmel ellássák. A gyalogság előrenyomulásának szünete alatt a tüzérség hevesen bombázta az oroszok megerősített állásait, hogy az újabb gyalogsági támadást előkészítse. Kétséges volt, hogy meddig tart ez a szünet. A hadvezetőség erélye abban nyilvánult, hogy a szünetet csupán néhány napra szorították és csakhamar támadásba fogott ismét a szövetségesek minden része. Világos bizonyítéka ez az anyagpótlás kitűnőségének és annak, hogy mily rövid idő alatt sikerült a harc vonalban álló katonaságot minden szükségességgel ellátni.

Egész orosz ezredek szöknek meg.

Bukarest, június 16. Az orosz katonai szaklap, a Ruszkij Invalid a fölött panaszkodik, hogy Oroszországban mindenütt hírek keringenek az oroszok végzetes vereségéről és óriási veszteségeiről. Mind ez — írja a Ruszkij Invalid — nagyon sajnálatos jelenség.

— Hogy különböző ezredek váratlanul zárt sorokban megszöknek ez igaz, azonban — mondja az orosz katonai újság — ilyen esetek csak kivételesen fordulnak elő.

Az oroszok futása Galiciában.

Bukarest, június 16. A Seará-nak jelenti az orosz határon levő Izmailból: Galiciából ideérkezett orosz katonák elbeszélik, hogy az orosz hadseregnek minden vonalon irtózatosszerű veszteségei voltak. Valamennyi orosz hadtestben valóságos pánik uralkodik. A katonák elmondták, hogy megsebesülve is futólépésben vonultak vissza s így szaladtak három nap és három éjszaka, a nélkül, hogy ennivalójuk is lett volna. Számosan eldobták fegyverüket és felszerelésüket, hogy gyorsabban szaladhassanak.

Összes tartalékait behívja Oroszország.

Bukarest, június 16. Jassyi jelentés szerint, a napokban császári ukáz jelent meg Oroszországban, a mely tegyverbe szólítja az összes tartalékosokat az 1896. évi terjedőleg, a Kursk Jekaterinav, Nijni Novgorod és Tinbinsk kormányzóságokban.

Jassy, június 16. Oroszországból jövő utasok megerősítik azt a hírt, hogy az utóbbi időben nagymennyiségű municiót szállítottak az orosz fronton Galiciába. Amint beszélnek, ezt a municiót a franciák és az angolok küldték Oroszországba az archangenski kikötőn át.

Az entente Dardanella-akciója juttatta bajba az oroszokat.

Predeal, jun. 16. A szeptérvári Russkoje Slovo heves hangon kritizálja az angolok és a franciák dardanellai akcióját. A lap sópáncolás közben arra a megállapításra jut, hogy ha a szövetségesek a Dardanelláknál elpazarolt erejüket a nyugati fronton használták volna föl, az orosz hadsereg sehse jutott volna abba a helyzetbe, amelyben ma van.

Nikolajevics Miklós és a lengyel trón.

(Látogatás az orosz főhadiszálláson. — A hirtelenkező nagyherceg. — A generalisszimusz és az orosz bürokrácia.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 16.

Az elfogulatlan semleges álláspontjáról ismert francia nyelvű svájci lap: a Journal de Genève haditudósítója érdekesen írja meg Varsóból lapjának az orosz generalisszimusz főhadiszállásán tett látogatását. A tudósításból nemcsak az derül ki, hogy Nikolajevics Miklós nagyherceg tábornok-pofozó hajlamairól miként gondolkoznak az orosz tiszti körökben, hanem rávilágít a svájci haditudósító arra az éles ellentétre, amely az orosz cár és generalisszimusz között fennáll és amelyről annyit tudtunk diplomáciai körökben is. A svájci hírlapíró így írja le Nikolajevics Miklós főhadiszállását:

— Tegnap este rövid időre megálltam Miklós nagyherceg főhadiszállásánál. A generalisszimusz vonata, amely hálókosziból, étkezőből, szalonkosziból, a kisretelkő osetálya koszijából és két teherkoszira szerelt autóból állt, az állomáson várakozott utra készen. A nagyherceg többnyire ebben a mozgó lakásban tölti éjszakáit. Egyébként Nikolajevics Miklós keveset alszik, alig 4-5 órát naponta, a többi időt ernyedetlen energiával munkában tölti. Az állandó főhadiszállás egy kis csendes városban van, ahol senki sem tud a nagyhatalmu fenségességéről. A helységet természetesen nagyon jól, de minden feltűnés nélkül őrzik. Az állomáson már minden ötétbe borul; nemsokára 10 óra. Csak a két órás szuronyának emlogását lehet látni, akik rosszul lefüggönyözött ablak mögött állanak és vigyáznak. Sárgás fény sugárzik ki a perronra, az étteremben pedig talán husz tagból álló rendes tiszti társaság ül együtt.

Miklós nagyherceg nagy népszerűségnek örvend az orosz birodalomban. Őrségi, szikár alakja, határozott és igazságos jelleme, nyers és fölényes szigorúsága valóságos legendássá tették a generalisszimust. Rengeteg sok anekdóta van róla forgalomban. Az orosz népet valóságos lelkü-öröm fogja el arra a gondolatra, hogy a hadsereg magasrangu funkcionáriusait épp úgy teipofozhatják, mint a legegyszerűbb iskolás gyermeket. A kis embereknek nagy elégtételül szolgál az, hogy a „nagy fejűkre” is sor került, és hogy van egy ember, aki elég erős ahhoz, hogy ellása a bajukat, ha hibáztak. Mindenki meg van győződve a generalisszimusz odaadásáról, feltűnően becsületességéről és éppen ezért tapsol a benne bízó nép legendás vagy tényleges „hirtelenkezőségének”.

Igy nagyon megérti az ember azt, ha az alacsonyabb rendű alkalmazottak, akiknek életét a dolyós tábornokok gögjükkal elviselhetlenné teszik nagy meglepéssel látják, amidőn nagy urak kijönnek a főhadiszállásról, pofontól piros arcukat simogatják. A nagyhercegnek és a virtuskodása hosszójáról a népszerűséghez és részére a verést respektáló minden oroszoknál határtalan tiszteletet biztosít. Ha parancsokat oszt, mindenki tudja, hogy annak engedelmességre kell és annak végrehajtásától semmi néven nevezendő címen szabadulnia nem lehet. Nikolajevics Miklós hatalmától rettegnek még a miniszteriumokban is. A bürokrácia már is nagyon nyugtalanodik és gyakran felet veszi, mióta a nagyherceg

közbelépése két vagy három isben arra kényszerítette, hogy szokásos lassúságától eltérve, ezt vagy amazt a rendeletet azonnal hajtsa végre.

A nagyherceg gyűlöli azokat a németeket, akik orosz alattvalók és valósággal inspirálja azt az elkéseredett sajtóhadjáratot, melyet a németek Péterváron folytatnak és a melynek a Novoje Vremja a leghatalmasabb organuma. Mindenek előtt betiltották a Petrograder Zeitung megjelenését és megtiltották a német nyelv használatát nyilvános helyeken. Péterváron, a rendőrség ezt az eldöztetést a tulságba is viszi és súlyos bírságot ró a németül beszélőkre, pedig Riga lakosságának legnagyobb része német anyanyelvű. Könnyen elgondolható, hogy az udvar bizonyos körökben, a hol a balti-porosz elemek dominálnak, nem nagyon szeretik a generalisszimust. A közből különböző merényletekről suttog, melyeket a nagyherceg élete ellen követtek el és a melyekért a felelőséget ezekre az udvari körökre hárítják. A nélkül, hogy az ember ellenőrzés nélkül elhinné az ilyen suttogásokat, minden esetre tényként kell elfogadni, hogy bizonyos antipátia uralkodik Nikolajevics Miklós ellen a cár, de különösen a német születésű hesseni hercegnőből lett cárné környezetében. A beavatottak szerint Nikolajevics Miklós egyebek közt azt mondotta császári unokaöccsének:

— Nyugodt lehetsz, mert azért vállalom a felelőséget, hogy azokat a németeket, a kikkel a harctéren szembekezdülök, jól el fogom verni. Ha te ugyanest meg tudnád tenni az udvarnál a te németjeiddel, az dicső dolog lenne!

A hadseregnél különben a nagyherceget szeretik, de rettegnek is tőle. Tisztjeit és katonáit az ő lankadatlan munkájának példájával igen nagy teljesítményre tudja bírni. Beszéltem több különböző rangú tiszttel és mindannyian csodálattal szóltak a nagyherceg katonai talentumáról és biztosítottak arról, hogy a generalisszimusz személyesen dirigálja a háborút és három fővezér áll közvetlenül vezetése alatt. Az egyik a kaukázusi, a másik az orosz-lengyelországi, a harmadik a galíciai hadműveleteket hajtsa végre. A galíciai hadvezér Ivanov tábornok, a kivel a minap egy kis vasuti állomáson találkoztam, mikor az ő két vasuti kosziját a mi vonatunkhoz kapesolták fel. Galiciában a generalisszimusz osodákat művelt. Az orosz műszaki csapatok valósággal behálózta Galiciát rendes és orosz nyomtávu vasutakkal. A gyenge munició gyártást az egész birodalomban intenzívvé tette a fővezér és ma a lösztertermelés napról-napra növekedik.

A tisztek, a kikkel találkoztam, mind nagy optimisták. Szerintük Oroszország eddig tartalmának alig ötöd részét használta fel. Az erőteljes férfiaknak nagyobb része az ország belsejében maradt és még több millió katona felett rendelkeznek. Ezeket természetesen ki kell képezni, fel kell szerelni, a mi mind időbe kerül, de hát az oroszoknak nem nagyon sürgős a dolog.

— Mostantól számítva 10 hónap múlva Németország el lesz gyengülve — mondják az orosz tisztek — és mi csak akkor fogjuk kezdeni az igazi harcot. Valahányszor egy emberünk elesik, mindig áll rendelkezésünkre helyette hat is. Tartalmuk emberanyagban kimeríthetetlen és mi a háborút két-három évig is viselhetjük, anélkül hogy ezt megéreznénk is, amíg a németek ereje természetesen határolya van.

Éjfél volt, amikor elhagytuk a főhadiszállást és néhányan még hosszú ideig beszélget-

tünk a vasuti kocsi folyosóján állva a nagyhercegről. Velünk volt két lengyel földbirtokos és egy nagy orosz város liberális lapjának szerkesztője. Mindegyiknek volt valami megjegyzése Nikolajevics Miklósról. A lengyelek egyike ezt mondotta:

— Kétségtelen, hogy az orosz hivatalos körök nem saivessen látták a nagyhercegnek a lengyelekhez intézett proklamációját és ezek a körök minden erővel azon lesznek, hogy megakadályozzák Lengyelország felszabadítását, de a nagyhercegnek meg kell tartania ígéretét. Nikolajevics Miklós olyan ember, aki nem tűri, hogy kételkedjenek a szavában. En valami hirtelen nagy elhatározásra is képesnek tartom őt, ha bennünket meg akarnának csalni. Különben is ő szereti a lengyeleket és tudatában van azoknak a nagy szolgálatoknak, a melyeket a hadsereg érdekében tettek. Mily nagy kár, hogy nincsenek gyermekei, mert ez esetben neki lehetne felajánlani Lengyelország koronáját — és talán ez lett volna a leghelyesebb megoldás.

Különben is konstatáltam, hogy ez a „megoldás” igen elterjedt és ma Lengyelországban, ahol a generalisszimusz tekintélye nem kisebb, mint Oroszországban. Azt is hallottam, hogy Varsóban nem egyszer kiáltották feléje itt-ott:

— Éljen a király!

Kétséges: maga a nagyherceg ambiciójánálja-e, hogy a lengyel trónra kerüljön, de hát ezek nagyon népszerű képzelődések, melyeket mégis csak fel kell jegyeznünk, mert ezeknek nem egyszer vannak történelmi következményei!

Végül még a liberális szerkesztő elmondotta nekünk, hogy ő bizik Nikolajevics Miklós erős akaratában.

— Hogy nem liberális ember, bizonyos — fejtette ki nézetét — de legalább nyílt eszű, becsületes ember. Ha átalakíthatná ezt az országot, ha rendkívüli befolyását nagy seprésre használná fel, megszabadítana bennünket a nagyon hátramaradott és korhadt bürokráciától.

Különben abban, hogy a nagyhercegnek háboru után szándéka volna belekeveredni a politikába, kételkedem, de megállapíthatom hogy nagyon sokan látják benne a jövőendő csillagot, mintha ő volna az a kiválasztott férfiú, akire minden ember számít ezen pillanatban!

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Dardanellák ostroma — az Apollóban. A háboru kezdete óta sok érdekes aktuális fölvetelt mutatott be az Apolló-színház, de talán egyik sem tudta lekötöni annyira a publikum érdeklődését, mint a mai új műsorvetített sorozat. Végigvonultak szemünk előtt a Dardanellákról és a Bosporuszról készült eredeti fölvételek, amelyek élethűen adják vissza azt a látékpet, ahol a nagy világháboru egyik legvéresebb fejezete játszódik le Európa kapujáért. Ha látjuk ezeket a képeket, könnyebben megértjük, hogy az entent rendkívül nagy emberáldozata dacára sem tud eredményhez jutni a Dardanelláknál. A fölvételek, azonkívül, hogy aktualitásukkal magukra vonják a figyelmet, festőiesen szépek. Az Apolló új műsorán látunk ma egy nagyszabású drámát is „A két barát”-ot, amely közvetlen, érdekes meséjénél fogva mély érdeklődést vált ki. A megindító érzéseken fölépült drámában a színpadnak rendkívül kitért alakítást nyújtanak. Még csütörtökön kerül vetítésre az új műsor

* Mária Magdolna a címe a most legújabb dráma-ujdonosságának, amelynek premierjét péntekre tűzte ki az Apolló-színház.

Tüzérségünk fölénye az olasz harctéren.

(Nem tudnak eredményeket elérni az olaszok. — Cadorna üres jelentései.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, június 16.

Egy magasrangú tiszt, aki az olasz hadszíntérről tért vissza, elbeszélte, hogy csapataink az utóbbi napokban nagymennyiségű ágyút zsákmányoltak az ellenségtől, sokat pedig tüzérségünk lőtt tönkre. Az olaszok menekülésszerűen hagyták el sok helyüktől állásaikat. A partvidék lakossága nyugodt.

Fecsegnek Cadorna jelentései.

Róma, június 16. Az olasz nagyvezérkar közli: A tiroli és trentinói határon végig csak a legszélsőbb előőrsi csapatok között voltak kisebb összecsapások. Tüzérségünk tovább folytatja az osztrák erődítések ágyuzását. A Cadorna-völgyben semmi újabb esemény nincs. Karintiában a Volaiszorosért még folyik a harc. A középső Isonzó-fronton Plavánál heves támadásokat intéztünk, hogy kiterjedjünk az átkelésre. Az ellenség ellen támadásokkal felelt. Az alsó Isonzónál egy előretolt nehéz ütegünk megrogtatta Sagradónál a monfalconei csatorna gátját és a viz nagy területet elárasztott. Repülőink földérintő utakat tesznek Tolminótól a tengerig. — Cadorna.

Megsebesült olasz tábornok.

Lugano. A Monte Neron (Krn) lefolyt harcokban az olaszok részéről elesett Negrotto alezredes és súlyosan megsebesült de Rossi tábornok. Mindketten a 12. bersaglieri ezred tisztjei voltak.

Olasz rémresek a háborúból.

Bécs, június 16. A Fremdenblattnak jelentik, hogy a Berliner Tageblatt luganói tudósítójának távirata szerint az olasz lapok folytatják hazudozásukat a legutóbb a legnagyobb komolysággal azt a mesét közlik olvasóikkal:

— Az északkeleti határról érdekes híreket kaptunk. Hogy az egész fronton diadalmas olasz hadakat cselvetésekkel feltartóztatásuk, az osztrákok az erdők fái között egyenruhákba burkolták be, de az nem vezette félre az olasz katonákat. Ekkor aztán az osztrákok kemény lemezpapirosból készített katona-bábokat öltöztettek osztrák egyenruhákba és ezeket a bábokat a lövészárkok elé állították fel. Az olasz csapatok a szunyonyrohamok alkalmával egész tömeg ilyen felöltöztetett papirosbábokat találtak, nagy meglepetésükre.

Miért maradt el az olasz-török hadizenet.

Lugano. A turini Stampa írja: Olaszország nem teljesíthet oly kívánságokat, amelyek életérdekeivel ellenkeznek. Törökországnak ezért nem üzentek háborút.

Jutalom az olasz királynak a hit-szegésért.

Lugano. Az olasz királyt az Institute Franco tagjává választották meg. Az olasz király elfogadta a francia akadémia tagságát.

Olaszország az angol pénzügyi hatalmában.

Lugano, június 16. A Nizzában lebonyolított olasz kölcsöntulajdonosok részleteit titokban tartják, de már kétségtelen, hogy az angol kölcsön feltételei igen szigorúak s Olaszország tekintélyét sértik. Már a nagy titkolózás is erre mutat, még inkább azonban az a körülmény, hogy az olasz belső pénzügyi feszültség a nizzai megállapodás után sem enyhült.

Beavatott pénzügyi körök bizalmas értesülése szerint Anglia redukálta Itália pénzügyi igényeit s a kért másfél milliárdos minimális hadikölcsön helyett csak egy milliárdot bocsát rendelkezésére. Ezt az összeget Olaszország kizáróan rendkívüli hadiköltségekre s hadianyag beszerzésre fordíthatja. Belföldi termények és hadianyagok fizetésére csak akkor folyósíthatja a kölcsön egy részét, ha program szerint megállapított külföldi vásárlásait már lebonyolította.

A kölcsönrel kapcsolatosan Luzatti a Corriera della Sera-ban cikket közöl, melyben azt fejtegeti, hogy üdvösebb lett volna ugyan nemzeti hadikölcsön felvétele, de Olaszország mai pénzügyi helyzete egyáltalán nem biztató s ily kölcsön sikere igen kétséges lett volna. A belső kölcsön szükséglete még ma is megvan, ezen csakis újabb bankjegymissziókkal lehet segíteni. Ezek a félhivatalos fejtegetések és a nizzai kölcsön körüli titkolózás igen depresszíválja az olasz közvéleményt.

Manfredonia bombázása.

Szebenikó, június 16. A dalmáciai horvát sajtó újabb részleteket közöl arról a flottatámadásról, melyet a hadüzenetet követő hajnalon az olasz partvidék ellen intéztünk. Legérdekesebb epizódja e támadásnak, miként tájékozódott flottánk Manfredonia olasz kikötőváros topográfiai viszonyai iránt. Vukovics Janko fregatt kapitány hajnali három órakor esőnokon közeledett az olasz parthoz s addig járkált a mólón, míg odavaló polgár nem került elője. Ezt olasz nyelven megkérdezte, hol a postahivatal, a vasúti állomás s hogy lehet eljutni a katonai táborba? A jámbor polgár készségesen megadta a felvilágosítást, mire a kapitány elkészült s esőnokon kisietett a nyílt tengerre. Onnan azután jellel közölte a hajóval ezeket az adatokat, mire csakhamar megszólaltak a hajóágyuk.

Több hajónk Chioggia felé törekedett, ahol olasz halászhajók bárkáikkal előjük vágtak s tolakodó módon kinták halászsákmányukat. Sebogysem lehetett őket elzavarni s még akkor sem távoztak, amikor közölték velük, hogy éjjel óta hadiállapot van Olaszország és Ausztria és Magyarország között. Kacagással fogadták e szerintök lehetetlen hírt s csak akkor álltak odább, amikor az egyik hajóról riasztó pisztollyal felőjük lőttek.

Az olasz háboru első hetei.

Zürich, június 16. A Neue Zürcher Zeitung római tudósítója jelenti lapjában: A mozgósítás lazajlott és a háboru első hetei a hátunk mögött vannak. Ha élményeimről és az eseményekről be akarok számolni, kénytelen vagyok bevallani, hogy szavamban vagyok. Nemcsak azért van ez, mert a cenzor piros ceruzájával minden különösebb érdekességet ugyanis kihúzott, hanem egyszerűen: igen kevés a telje-

gyezni valóm. A katonai akciókról keveset írhatok, mert Róma ki van szolgáltatva az Agenzia Stefani táviratainak, míg Svájcban ezeket a táviratokat az osztrák-magyar hivatalos jelentések alapján ellenőrizhetik. Az osztrák-magyar flottának az Adria partjain intézett nagyszabású támadásáról csupán magánosoktól lehet apróbb részleteket megtudni, így tudtam meg, hogy Ancona és Rimini súlyosan szenvedtek a támadó flotta lövegeitől.

A mozgósítás elég rendben és nyugalomban zajlott le, ami természetes is, hiszen hónapok óta készítették elő, sok munkával. Az olasz haderő kétbarmada különben már fegyverben állott és így alig egyharmadnyi katonát kellett behívni és a vonatokon elszállítani. Legutóbb egy éjszaka kiragasztották az 1885—95-ig szóló behívókat is.

Rómában különben a háboru megüzenése előtt való napok izgalmait után meglehetősen nyugalom. A mindennapi élet alig változott és a kávéházak, a vendéglők, színházak, varieték és mozik késő éjszakáig tömve vannak. Persze, mindenütt hazafias előadásokat tartanak és a színházakban, valamint más nyilvános helyeken a nemzeti himnusz és a Marseillaise-t éneklik. Az utcákat gazdag lobogódísz ékesíti. A hölgyek háromszínű szalagokat és kokárdákat viselnek.

Svájc ezredes az olasz főhadiszálláson.

Bern, június 16. A szövetségi tanács Biederstein ezredesét, a 15-ik hegyvidéki parancsnokát, az olasz harctérre küldte az osztrák-magyar főhadiszállásra.

Újabb részletek Fiume bombázásáról.

Fiume, június 16. Urbanek Sándor dr. főgimnáziumi tanár a fiumei bombázásról a többi közt a következő részleteket mondta el:

— Június 8-án hajnali álmomból zavart fel a bombázás zaja. Az ablakhoz siettem és két perc múlva Abbázia irányában körülbelül 800 méter magasságban észrevettem a léghajót. Minden oldalról ropogtak feléje a puskák s ez a szokatlan zaj kicsalta az embereket az utcára. Senki nem félt, de nem is tudták az emberek, mi történik. Azt hitte mindenki, hogy a mi légi flottánkhoz tartozik a léghajó. Csak a kutyák vonítottak rémesen.

— A léghajó egy helyben állott s dobálta a bombákat. Egyszerre vakító fényugár villant fel a léghajó gondolájából, utána a ballon orra alább hajolt s mintha a tenger felé kezdett volna kanyarodni. Mint később megtudtuk, megsérült a léghajó egyik oszlopa, azért hagyta abba a pilóta további működését, mert a nála talált térképből később megállapították, hogy a Pecinen levő ömöntőt is bombázni akarta. A léghajó tovább keringett s lejjebb ereszkedett Veglia irányában.

— A lakosság a bombázott helyek felé özönlött s ha a katonaság meg nem akadályozza, elcipelik az olajgyár udvarából a fel nem robbant bombát. De még el sem széledt a nép, mikor már kitették a Bresach-féle virágkereskedés ablakába a hivatalos táviratot a Citta di Ferrara megsemmisítéséről. Ujjongó lelkesedéssel fogadta a közönség ezt az újabb szenzációt.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 337
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 131
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 131
Nyomda	— — — — — 131

Megőrült Fiume légi bombázásánál.

(Szemtanúk a Citta di Ferrara látogatójáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, június 16.

Három nap előtt Kolozsvárra érkezett egy uri család, amely Fiuméből menekült Kolozsváron lakó rokonaikhoz. Zeitler Endre vámtisztet öt évvel ezelőtt helyezték át Fiuméba az ottani fővámbázhhoz és onnan haza most haza családját rokonihoz. A fővámtiszt miután itt elhelyezte a családját, visszautazott Fiuméba és a bombázásról a következőket mondta el:

— Gyönyörű, felhőtlenül kék volt az ég, amikor nyugat felől óriási magasságban közeledett a „Citta di Ferrara”. Még mielőtt a léghajó megjelent volna a város felett, már tudta mindenki hogy jön, mert azok a községek, amelyek felett elrepült, már előre megtelefolták. A fiumeiak izgatottan néztek az égre és amikor a léghajó a nyugati égen feltűnt, az emberek valósággal reccogtak az izgalomtól. Nem tudta senki, hogy merre fog szállani és hova fognak leesni a bombák. A vasuti állomásnál, a molón végig és a Ganz és Cie gyárnál géplégvereket állítottak fel és a katonák csapatai állottak, hogyha feléjük kerül esetleg a léghajó, löni tudjanak rá.

A léghajó óriási gyorsasággal közeledett és egyszerre csak azon vettük észre, hogy a fejünk felett van. Az emberek rendkívül idegesek voltak és eszükbe sem jutott, hogy elbujjanak valahová, pedig minden percen lehetett várni a leeső bombát. Mindenki kün volt az utcán és nézte a léghajót. A „Citta di Ferrara” a vasuti állomás fölé került és tisztán láttuk, hogy egymás után négy bombát ledobott. A robbanás óriási volt, úgy, hogy csak úgy rezegtek bele az ablakaink, pedig elég messze lakunk az állomástól. Olyan közefröi hallottuk a robbanást, hogy nem is tudtuk, hogy hol estek le a bombák.

Van egy tizenhat éves fiú, hatodik gimnazista, Endre. Szegény gyermek már egészen kiskorától kezdve ideges, félénk gyermek volt és ő is ott állott mellettünk az utcán, amikor izgatottan figyeltük a léghajó utját. Láttuk, hogy ez a nagy izgalom nagyon hat a szegény gyermek idegeire és igyekeztünk bevinni a szobába, hogy megkíméljük ezektől a rettenetes izgalomtól. Mikor a bombák robbanása megrázta a levegőt, a gyermek idegrohamot kapott és valósággal dühöngeni kezdett. Azóta sem esillapodott le egy pillanatra sem. Idehoztuk magunkkal Kolozsvárra és elhelyeztük az elmeógyógyintézetbe.

Mikor a léghajó ledobta a bombákat, már három repülőgépet is láttunk, amely sietve közeledett a „Citta di Ferrara” felé, hogy azonban az üldözés hogy történt, hogy végződött, arról nem tudunk, mert minden gondolatunkat, minden percünket lefoglalta a szegény Bandikánk szerencsétlensége. Képzelteti, hogy mit éltünk át azóta, hogy ez a szerencsétlenség történt. Egy beteg, dühöngő gyermekkel, Fiumétől Kolozsvárig utazni.

— Sokan menekültek el Fiuméből?

— Azt nem lehet mondani. Voltak családok, amelyek a léghajó támadása után elutaztak de viszont maga az tény, hogy a „Citta di Ferrara” lelőtték nagyon megnyugtatta a kedélyeket. Általában a hangulat nagyon bizakodó Fiumében és maga az olasz lakosság átkozza Itáliát. Mindjárt az Itáliával való háború kitörése után óriási tüntető tömegek vonultak

végig, amelyek a monarchiát éltették és Itáliát szidták gyalázatos hűségese miatt. Mikor a lakosság megtudta, hogy a „Citta di Ferrara” lelőtték, zászlókat tettek ki a házakra és az ablakokat kivilágították.

H I R E K.

„Magyarország külön békéje.”

(Az entente hazugságyárcsai az ellenzéki vezérek kihallgatásáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 16.

A Neues Pester Journal érdekes cikket közöl arról, hogy az entente-sajtó Olaszország hadüzenete óta milyen költött híreket terjesztene Magyarországról. Azzal a hazugsággal állanak elő, hogy a magyar közvélemény a különbéke eszméje felé hajlik és ezt a törekvést összefüggésbe hozzák a három ellenzéki vezérnek a király előtt való megjelenésével.

A pétervári Birsewija Vjedomosti megint Romániát és azt mondja, hogy kedvéért nem szabad amputálni Magyarországot, amely „már régebben is, de különösen most, kifejezte óhaját a különbékére”.

A bukaresti Epoca pétervári forrásból megemlíti, hogy a három magyar ellenzéki azért volt a királynál, hogy a különbékét ajánlja.

A pétervári Novoje Vremja június elsején megjelent száma azzal a mesével áll elő, hogy „nemcsak a magyar függetlenségi párt, Károlyi Mihály gróffal az élén, fordult Tisza István gróf ellen, hanem a kormánypárt egy része is. Amíg a szláv államokkal való háborúról volt szó, a magyarok pártkülönbség nélkül hozzájárultak Tisza minden intézkedéséhez, de most, amidőn Olaszországgal is háboruban van a monarchia, a magyarok külön békét óhajtanak kötni Rómával.”

Az entente-lapoknak szemcszedett hazugságai, amelyekben igazi mesterek, ezzel, úgy látszik, elérték csúcspontjukat.

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

(Táviroda, cenzurázva.)

Zürich. Az olaszok eddigi veszteségeit tizezernél többre becsülik. Milanóban a berendezett sebesült kórházak már mind zsúfolva vannak. A sebesültek nagy száma a lakosság körében erős izgalmat okoz. A Tribuna jelentése szerint a kormány megtiltotta a sebesülésekről, csatatéri halálozásokról szóló hírek közlését. Még az esetleges gyászjelentését sem szabad közölni.

Frankfurt. Az entente Bulgáriát szerb kompenzációkkal igyekezett megnyerni. Szerbia most tudatta az entente képviselőivel, hogy nem hajlandó Bulgária javára lemondani Macedónia egy részéről. Az entente tervei ezzel hajótörést szenvedtek.

Páris. Öt német repülőgépből álló repülőraj megjelent Lunewille fölött és huszont bombát dobott le. A bombák azonban csak anyagi kárt okoztak.

Krisztília. Verdandi svéd gőzöst egy német tengeralattjáró torpedórovással elsüllyesztette. A gőzös legénységét egy német segéd-cirkáló mentette meg, amely a buvárhajót kísérte.

Bécs. Tisza István gróf miniszterelnök ma Bécsbe érkezett, ahol úfelsége kihallgatáson fogadta.

Athén. A görög választások eredménye a következő: 316 képviselő közül 198 Venizelos híve, 100 kormánypárti, a többi egyéb pártállású.

Páris. Compiègneben hétfőn este két rettenetes robbanást hallottak. Először arra gondoltak, hogy német aviatikusok hajítottak le bombákat. Később kitűnt, hogy német tüzérség lövéseivel érték Compiègne-t. A német ágyuk 24 kilométerre voltak felállítva a várostól. Lövéseik tíz méternél mélyebb üregeket vájtak, sebesülés azonban nem történt. Compiègne légvonalban hatvan kilométerre van Páristól és a nyugati harcokban a múlt ősszel szerepelt utoljára, amikor Kluck tábornok csapatai egészen a compiegnei erdőbe jutottak el.

— Kiténtetések. A király Hadffy Imre altábornagynak hadosztályának kiváló és eredményes vezetéséért a Lipót rend hadiékítményes középkeresztjét adományozta. A Ferenc József rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján kapta meg Polonkay András őrnagy őfelsége testőrtisztje, aki a 40. betegvonat parancsnoka, egy vasuti összeütközésnél bátor beavatkozása elismerésül. Mindkét magas állású tiszt ismerős Aradon: Hadffy altábornagy az aradi honvédszászlóalj parancsnoka volt, Polonkay őrnagy pedig aradi Fábian-leány férje.

— Martos Ferenc nyugalomban. A király, a mint a hivatalos lap mai száma közli, Martos Ferenc dr. vallás- és közoktatásiügyi miniszteri titkárnak, az ismert nevű írónak, nyugalomba vonulása alkalmából, a közszolgálat terén kifejtett működése elismerésül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. Martos tudvalevőleg aradi származású ember és előkelő aradi családokkal áll közeli rokonságban.

— Ahol a hus olcsóbb lesz. Az Eszéken megjelenő „Die Drau” írja a következőket: „A Száva melletti Bród tanácsa elrendelte, hogy az ottani városi husszékben a marhahus árát 3 korona 20 fillérről 3 koronára kell leszállítani, még pedig a marhabőr árának emelkedése következtében. Eszéken 1 kiló marhahus 4.40–4.80 koronába kerül és még egyetlen oldalról sem tettek komoly lépést, hogy a helybeli mészárosok kapzsiságát megfékezzék. A publikumnak, úgy látszik, nem áll más út rendelkezésére, mint hogy saját maga segítsen magán. Hol marad a városi közéletbizottság? Már hónapokkal ezelőtt jelezték a városi husszék megnyitását s még maig sem valósították meg a tervet. Mindenütt tudnak segíteni, csupán csak itt hagyják a mészárosokat, hogy saját tetszésük szerint állapítsák meg az árakat.” Eddig a Drau. Eszéken 4 korona 40 fillérbe kerül egy kiló marhahus s — még ők panaszkodnak Bród miatt! — Igen tanácsos lenne ezen a híren épülni azoknak, akik az aradi őrijtó husdrágaságon elkeseredőket azzal akarják jóllakatni, hogy más városokban még drágább a hus.

— Pénzadomány az Aradi Vöröskereszt együletnek. Az aradi Vöröskereszt együletnek újabban a következő pénzadomány érkezett: Tenner László és neje Özv. Basch Lipótné ravatalára szánt koszoru megváltása címén 20 korona. Az adományért ez uton mond hálás köszönetet Vásárhelyi Janka elnök.

— Olcsóbb a hus Budapesten, mint Aradon. Aradon ma az ármegállapító bizottságban arról értesítették a közönséget, hogy legyen boldog, amikor még csak most kap hét koronás húst; más városokban már régen drágább. Más helyen megírjuk, hogy milyen „drága” a hus Ezeréken. Most pedig két hivatalos árjegyzés fekszik előtünk, az egyik június 8-iki, a másik június 15-iki kelettel: a budapesti vásárocsarnok hivatalos jegyzései. A 15-iki az egész vonalon áresést mutat.

	8-ikán	15-ikén
Vesepecsonye	7.60—10.—	6.80—8.—
Fartó	5.80—7.20	5.80—6.—
Velő, tudd, pacal	90—1.40	90—1.16
Borjucomb	6.60—8.—	6.——6.80

Ne tessék elfeledni, hogy az Budapesten van, ahol minden sokkal drágább, mint Aradon, és ne tessék elfeledni még azt sem, hogy Budapesten lassan redukálódnak az árak éppen hatósági akció következtében. Aradon az ilyen akciók csak drágítást tudnak.

— Aradi rendőrfogalmazó kitérítése a harctéren. Beregi Sándor dr. aradi rendőrfogalmazó a mozgósítás elrendelése óta hadiszolgálatot teljesít. A télen a kárpáti harctéren küzdött mint egyik hirszerző különítmény tagja és annak idején megírta, hogy József főherceg leereszkedő kedvességgel szólította meg. Az olasz hadizenet napján az olasz—kerintiai harctéren vittek Beregi árt és ma, június 7. kelettel a következő tábori lapot kapta tőle egyik aradi barátja: „Merdek sziklafalak és három méteres hó közül egy birkaólból küldöm e sorokat. A patkányok éjjel vígan sétálnak a fejem körül, de hát bánuzom a fejemet a pokrócom alá és akkor ugyan cincoghatnak.” — Mint értesülünk, Beregi Sándor a napokban megkapta a második osztályú ezüst vívőéremet, a melyet a kárpáti harctéren az ellenséggel szemben tanúsított bátor és vitéz magatartásáért érdemelt ki.

— A tizennyolc évesek szemléje. Az aradi honvédeképzés parancsnokság az Aradon tartózkodó 1897. és az eddigi szemlééről elmaradt 1896—1873. években született aradi és idegen illetőségű B) alsztályú népfelkelők bemutatási szemléjét ez évi június hó 29., 30. és július hó 1. napjára tűzte ki. A szemlére névre szóló idézéssel nyernek meghívást, de akik az „Idézés” című meghívást június hó 25-ig meg nem kapták volna, annak átvétele végett az aradvárosi katonaiügyi osztálynál tartoznak jelentkezni. A népfelkelési bemutatási szemlé a városháza északkeleti oldalán levő földszinti teremben lesz és mindenkor 7 és fél órakor reggel vesi kezdetét.

— A máriaradnai Vörös Kereszt fiókegylet női tagjai minden igyekezetükkel azon vannak, hogy a Ferencrendiek zárójában lévő kiegészítő hadikórházban ápoló sebesültek ellátásáról és szórakoztatásáról gondoskodjanak. Fáradságot nem ismerve tevékenykednek, gyűjtéseket rendeznek, hogy az egybegyűlt összegből az üdülő horekatat megvendégteljék. A női tisztikar Martonffy Emilné ügyvezető alelnökönk vezetésével színdarabot júniális megfigyelésén fáradozik. E célra a szükséges összeg már egybegyűlt. A zárda melletti gyönyörű fekvésű kis erdőben az ugynevezett papok hegyén lesz a mulatság június 20-án délután. Az egyesület hölgy tagjai szolgálnak fel a vendéglük meg a kórház 40 sebesültjét. Szórakoztatásukról is gondoskodnak grammoion és humoros felolvasással. Az egyesület buzgó tagjai azon vannak, hogy a kórház ápolottjai keü gondozásban részesüljenek.

— Egy kis árjegyzék kivonatai Fischer áruházának a Szabadság-téren, u. m.: nyers selyem női és férfi-ernyők Kor. 4.50 fillér, férfi cerna-harcsnyák katonák részére is megtelelők, 50 fillér párja. Turista ingek nagy választékban 3 korona darabja, rövid alsónadrágok 1.50 fillér. Mindenki keresse fel a Fischer áruházát a Szabadság-téren. Fénykép kedvezmény. 227

— Vidéki jegyzések a második hadikölcsönre: Medgyesbodzás község polgára a második hadikölcsön jegyzésében igazán elismerésre méltón vettek részt. Az első hadikölcsönre a községben 22.700 korona jegyzés történt, míg most a második hadikölcsön aláírásaival 60.800 koronát jegyeztek a község lakosai a következő egyes jegyzésekkel: Özv. Tóth Istvánné 5100 korona, Schmidt József 4500 korona, Acs János 3700 korona, Taját Horvát János 3000 korona, özv. Kiss Mihályné 3200 korona, Nyerges Mihályné 2200 korona, Taját János 2250 korona, Suli Menyhértné 2200 korona, ifj. Szemrenyei Pál 2900 korona, Vozár Pál 2200 korona, Körözi Ferencné 2000 korona, Baráth János 1650 korona, Rubint Antal 1500 korona, özv. Forzó Jánosné 1400 korona, özv. Acs Jánosné 1300 korona, Község törzsvagyonalapja 1200 korona, Lékerecz Pál 1200 korona, Baráth Mihály 1100 korona, Horváth Pál 1000 korona, Szénási Mihály 1000 korona, Luptovits István 1000 korona, Gyure József 800 korona, Varga István 800 korona, Gál András 700 korona, Deák Ferenc 700 kor., Ürmös András 600 kor., Baranyai András 600 kor. Varga Istvánné 600 korona, ifj. Deák József 600 korona, Seben Márton 600 korona, Nagy Mihály 500 korona, Miklós József 500 korona, Kusler György 500 korona, Vermes Alfréd 500 korona, Pintér Gábor 450 korona, Süli Menyhért 400 korona, Mag János 400 korona, ifj. Deák Józsefné 400 korona, Kurucz Lajos 400 korona, Isk. ifjus. könyvtár 400 korona, Weber Erzsébet 400 korona, Rubint Antalné 400 korona, Németh Adám 400 korona, Baráth Sándorné 350 korona, Draia Tivadár 300 korona, P. Tóth János 300 korona, Dankó István 300 korona, Kuruczai Jánosné 300 korona, Bánfi Mihályné 250 korona, Jambrik Mihály 200 korona, Fekete József 200 korona, Pleskonics Sándor 200 korona, Kiss Gábor 200 korona, Katona Jánosné 200 korona, Sándor Jánosné 200 korona, Telek András 100 korona, Mag Jánosné 100 korona, Miklós Istvánné 100 korona, Németh Ferencné 100 korona, Varga János 100 korona, id. Deák Józsefné 100 korona, Fergó Menyhértné 100 korona, Fekete János 100 korona, Csipak István 100 korona, Dispán Miksa 100 korona, Popovits Mihályné 100 korona, Horváth József 50 korona.

— A Klemmi-majori tanítót a közönség fizeti. A Világ írja: Szinte országos név lett a Szacsavay Tibor Klemmi néptanító, akinek katonai szolgálata alatt az iskolafenntartó Keglevich György gróf medgyesbodzásai földesúr, fölmondott és nem adja ki a fizetését. Több mint egy félév óta nem kap már fizetést Szacsavay Tibor itthonmaradt felesége, aki hiába apellált az aradmegyei közigazgatási bizottsághoz és a közoktatási miniszterhez. Az eset érthető feltűnést keltett mindenütt és adományok érkeztek hozzá Szacsavay Tibor családja részére. A beérkezett összeget kikerekítettük arra az összegre, amit az iskolafenntartó gróf megtagadott a néptanító-tizedes családjától és ezentúl a Világ szerkesztősége fog gondoskodni róla, hogy Szacsavay Tibor néptanító felesége minden hónapban megkapja hadbavonult férje fizetését, kerek százhusz koronát. Az első százhusz koronát ma küldtük el Szacsavayné címére.

— Oh ez az Emil. (Szenzációs sláger műsor az Urániában.) Két remek sláger műftt ma be a színház. Az egyik egy szellemesen megkonstruált, kacagtató vigjáték, egy bohókás szerelmi történet: A leányt hozzá akarják kényszeríteni Schwartz urhoz, a kicsike azonban már választott magának és heaszas bonyoldalmakon, kacagtató helyzeteken keresztül végül ravasszággal sikerül neki szive választottjához jutni. Orlet és humorral van telve ez a kép, melynek rendezése is kitűnő, szereplői pedig a lehető legjobbak, úgy, hogy a vigjáték bemutatójának nagy sikert jósolhatunk. A szikra, a női hűség, becsületesség ideális megismerésére. Anna Maria Aldieri asszony becsületét szívével megberzad, mikor férje hűtlenségét megtudja, bosszura gondol, hogy fájalmát, melyet a csalódás okozott enyhítse. — Három napi egyes, katonai vigjáték, legközelebb az Urániában. 5

— Köszönetnyilvánítás. A szentpétertéri izr. fiúiskolában levő tartalékkórház vezetősége a legelődőbb köszönetét fejezi ki ezúton is néhai gróf Nádasdy Tamás ur öméltóságára, nagyratösi uradalmának, amiért sebesült katonáink részére 12 zsák lisztet adakozni szives volt. Továbbá a következőknek fejezzük ki hálás köszönetünket, akik szivesek voltak a mindennapi uszonnához havonta pénzbeli adománnyal hozzájárulni: Pálmay Lajos, Adler Andor, Neuman Dániel báró, Neuman Károly báró, Aknay Andorné, Csipkés Ernőné, dr. Mitterné, Roth Zsigáné, Lusztig Andor, May Jánosné, Glück Károlyné, Schreyer Viktor, Rosenberg Arnoldné, Eles Béla dr., Seidner Erigyes dr., Weisz Márk, Nemess Gézané, Kell Lipót dr., Stauber József, Goldschmidt Sándorné, Eles Armin, Vajda Jenő, Lusztig Arminé, Tenner Lászlóné, Hoffmann Adolfiné, Fuchs Arnoldné, Vajda József, Kohn Irén, dr. Löwiné, Gyémánt Jenő, Molnár László, Spitzer Henrik, Kefler Bence, Busztin Sándor, Bajnok Idyll, Magyar Ilma, Bene Sándor, Loránt Emanuel, Endrei dr. Bing Hugó, Nikolits Sándor, Rosenberg Miksa dr., Löffler Jakab, Vörös László dr., Basch Simon, Singer Gyuláné, Mencez Jakabné, Weisz Lajosné, Pámai Andor, Kalmár József, Deutsch Testvérek.

— Kölcsonkönyvtári újdonságok Krausz Paulinnál. (Színházepület.) 247

— Felhívjuk a tanuló ifjuság figyelmét a szüniöd alkalmából Kerpel Izó 100.000 kötetes kölcsonkönyvtárára.

— Hadisegélyző bélyegek szánát két koronájával veszi Kerpel könyvkereskedése. Ugy-szintén vesz egész bélyeggyűjteményeket és könyvtárakat is. 193

— Papírárukból nagy engedményt nyújt viszonteladóknak Kerpel papirnagykereskedése. 193

— Olaszország térképe Kerpelnél. 193

— Olcsó papírszalvéták Kerpelnél. 193

A K. A. K. I. Bécsben.

(Ausztriában már szervezik a polgárságot a drágaság ellen.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 16

Az Aradi Közlöny a napokban érdekes cikkben mutatott rá annak az okára, hogy Németországban miért olcsóbb a megélhetés, mint nálunk, holott hazánkban aránylag több gabona terem, mint szövetségesünk területén. Ennek az az oka, hogy Németországban mindjárt a háboru kitörésekor egy táborba tömörült huszonötmillió polgár és föllépésével kényszerítette a kormányt a helyes intézkedések megtételére. Ennek tulajdonítható, hogy ottan az egész országban egységesen rendezték a táplálkozást és nincsenek vidékenként olyan aránytalanságok, mint nálunk. A polgárság szervezésének fontosságára tudvalóvóleg érdekes beszédben mutatott rá a város legutóbbi közgyűlése Varjassy Lajos dr. kamarai titkár, aki azt hangsúlyozta, hogy az ország polgárainak szervezésével nyomást kell gyakorolni az intéző körökre az élelmezés javítása érdekében.

A Neue Freie Presse legutóbbi száma azt közli, hogy Ausztria polgársága már tudatára ébredt a tömörülés fontosságának és ott is megalakult a K. A. K. I. (Kriegs-Ausschuss für Konsumenten-Interessen.) Az alakuló gyűlést a minap Bécsben az iparügyestület dísztermében tartották meg Fritz kormánytanácsos elnöklésével. Az ügy elbádoja Eldersch, az alsó ausztriai fogyasztási szövetkezetek igazgatója volt, aki rámutatott arra, hogy Ausztria mostani gazdasági rendezetlenségéért és a polgárság nyomoruságos helyzetbe való jutásáért az állam vezetőit kell felelőssé tenni. Az élelmiszerekkel történő bűnös spekulációt lehetlenné kell tenni és meg kell teremteni azt a

helyzetet, hogy a termelő csupán rendes polgári haszon mellett adja el termelvényeit a fogyasztónak.

Az alakuló gyűlésen mintegy másfél millió polgár képviseltette magát a különböző egyesületek révén. Ugyanis huszonhárom országos egyesület vezetői jelentek meg a nagygyűlésen. Többek között a háziasszonyok és katolikus nők országos egyesületének vezetői is ott voltak. A gyűlésen felszóltak többek között: Kobats dr. tanár, Hebla Granitsch, Friedman reichsrati képviselő, aki a magyarországi kivitteli tilalmakat tette szóvá és azt javasolta, hogy a most felfüggesztett kivitteli tilalmakat a két állam egyetértése alapján kell megváltoztatni.

Raff titkár kikelt a nagymérvű cukor drágulás ellen és intézkedést sürgetett a cukorgyárak kartellje ellen.

A gyűlés emellett határozati javaslatot fogadott el, amelyben felszólítja az ország kormányt, hogy az új gabonát azonnal foglalja le és alacsonyabban szabja meg annak maximális árát a mostinál. Érdekes és új kívánság, hogy a cukornak és hüvelyes veteményeknek is kéri a maximális árak megállapítását.

Arad város legutóbbi közgyűléséből — Varjassy dr. indítványa alapján — megkérte Budapest polgármesterét: hívja össze gyűlésre Magyarország összes törvényhatóságait, hogy ezen a gyűlésen — a polgárság nevében — erélyes eszakiérésre szólítsák föl az intéző köröket. Ha Budapest polgármestere megtenné ezt, talán nálunk is eredményesen tömörülne a szegény, kihasznált fogyasztó polgárok és ez esetben Aradé volna a kezdeményezés érdeme.

TANÜGY.

(—) Az Aradi Városi Zeneiskola évről vizsgálatát június hó 18—19. napján délután 4 órakor tartja meg a kulturpalota kistermében (bejárat északi kistorony felől.)

(—) A kereskedő tanoncskolában az évről vizsgálatok június 20-án, vasárnap délután 8 órakor kezdődnek. A felügyelőbizottság az uton kéri a kereskedő tönk urakat, sziveskedjenek a sáróvizsgálatokon megjelenni.

Felkérés szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

MUSCHONG

BUZIÁSI PHÖNIX

vasmentesített szénsavdús természetes ásványvíz.

UDIT, EROBIT, GYOGYIT.

Borhoz és pezsgőhöz ktkünöben alkalmas.

Bakteriummentes asztalvíz (radioactive.)

FŐLERAKAT ARADON: öav. Winkler Sándorné, Magyar-utca 4. szám. Telefon 596.

KATONAINK ÉLETMENTŐJE A
„SZANITEC”
TETUPOR

Legbiztosabb szer a kiütéses tifuszt terjesztő ruhafeltévek ellen.

Gyógyhatású, drogériákban már mint két táberi órányag (csak a címét kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjük azonban határozottan „Szantec”-port, mert mint minden jónak, ennek is akad ellény utáztata. Ahol nem volna kapható oda a dobozt utárvétellel küld, Auber gyógytár, Mohács. 5747

* Az ezen szavat alatt készültéket nem vállalunk felelősséget.

Birtokosoknak, gazdáknak eséplésre, üzemeknek, malmoknak ajánlok

elsőrendű zsilvölgyi darabos szenet

Igen méltányos árak mellett

Roth József

szénkereskedő, Arad. 2117

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz. I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak: Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Beiratás június hó 30-ig.

Kivánsatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő. 2027

933. Telefon szám 933.

Költözők

figyelmébe!

villany bevezetéseket, osillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József

villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz.

242. Telefonszám 242.

Figyelem!

Ujdonság!

Szorult helyzetben jó tanács sokat ér!

A folyton növekvő hus-árak miatt nehéz a t. fogyasztó közönség igényeit úgy kielégíteni, hogy az kevés pénzért jót egyen! Hogy ezt lehetővé tegyem, bevezettem

a vegetárius élelmi cikkeket,

melyek által beigazolom, hogy olcsó pénzért is jót lehet enni.

Árak:

Tejfőllel habart zöld borsó 60 f.
" " " bab 60 f.
" " " tök 60 f.
" " " Carfiol 70 f.

Tejfőllel habart Spárga... 70 f.
Vajas burgonya... 50 f.
" rántott hal... 70 f.
" főtt és stült tészták... 60 f.

Turós rétes egy adag... 60 f.
" lepény egy adag... 60 f.
" palacsinta egy adag 60 f.
" dereje egy adag... 60 f.

Abonnenseket elvállalok, naponta új étlap.

Mindennemű tejleves... 30 f.

Kiváló tisztelettel

2077

özv. Krauszmann Sománé vendéglős, Asztalos, Sándor-utca 9.

Apró hirdetések.

ELLÁTÁS.

Úri családnál

elsőrendű ebédkoszt, esetleg vacsora is, havi bérletben kapható. Bővebbet Andrassy-tér 8. szám, I. emelet.

ALKALMAZÁST KERES.

Perfekt üzletember

elszámolásra korcsmát, sörraktárba raktárnoki vagy ehez hasonló állást keres azonnalra. Béla-tér 1., Hermannánál. 2176

Gyermektelen házaspár

házmesteri, felügyelői, raktárnoki vagy ehez hasonló állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2175

Tiszteletes leány

szobaleánynak ajánlikos kéttagú családnak, helyben vagy vidékre. Cím a kiadóhivatalban. 2181

Német nevelőnő

úri családhoz gyermekek mellé ajánlikos. Cím a kiadóhivatalban. 2167

Intelligens

idősebb özvegy asszony házvezetőnőnek, társalkodónőnek, esetleg betegápolásra úri házhoz ajánlikos. Tud főzni, kézműves. Tudakozódní: Úrv. Papp Istvánné, Kölcsey-utca 5. 2163

Deutsche Gesellschafterin

aus angesehener Familie sucht Stelle zu erwachsenen Mädchen für den Nachmittagstunden. Näheres durch die Administration des Blattes. 2168

Deutsches Kinderfräulein,

aus angesehener Familie sucht Stelle zu Kindern von 8-12 Jahren für den Nachmittagstunden. Näheres durch die Administration des Blattes. 2166

ALKALMAZÁST NYER.

Irni, olvasni tudó

kocsis felvétetik az Alföldi kenyérgyárba, Demeter-utca 41-42. 2178

Kereskedősegéd

a róls és rövidáru szakmából, ki a német, román és szerb nyelveket bírja, azonnali belépésre kerestetik Stefan Péternél, Perjámos. 2174

Kézépkorú,

megbízható, magányos, főzni jól tudó asszony 1-ére kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 2170

Egy intelligens kisasszony

nagyobb gyermek mellé felvétetik a nappali órákra. Cím a kiadóhivatalban. 2164

Két kis fiu mellé

14-15 éves értelmes leány felvétetik. Jelentkezhetni a kiadóhivatalban.

Tiszteletes házmester

nagy modern házban azonnalra felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 1753

ÜZLETEK.

Egy jömeneteli

iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2180

Dohánytözsde

Délmagyarország nagyobb városában, mely fényes megélhetést biztosít, átadó. Cím a kiadóhivatalban. 2185

KIADÓ LAKÁS.

Butorozott

utcai szoba elegánsan, újonnan berendezve a főtér közvetlen közelében, azonnalra kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2151

Kiadó úri szoba

Erzsébet királyné-körut 13. I. em. Bővebbet Krausz Paulin könyvkereskedésében. 2178

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 3 szobás másodemeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Erzsébet királyné körut 13/a. számú ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal vagy 1. évi augusztus hó elsejére kiadó. 1646

INGATLAN.

Eladó

Fácán-utca 6. számú sarokház minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladatnak. Ertekezhetni ugyanott. 2179

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jékarban levő

használt kerékpár megvételre kerestetik. Ajánlatok Postafiók 98. intézendők.

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Ajánlok

prima raffiát legolcsóbban Roth József, Eötvös-utca 3. Telefon 68. 1706

Háztartási cikkek

és butorok elköltözés miatt, jutányosan eladók. Weitzer János-utca 3. II. 1812

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzlete Weitzer János-utca 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák korszerűsége legpontosabban eszközöltetnek. 143

Tisztán

kezelt uradalmi tejgazdaságból

TEJ.

Kapható: Esteli fejés este 8 órakor. Reggeli fejés reggel 6-kor.

BAUMANN LAJOS

üzszerüzletében 2177

Arad, Damjanics-u. 1. sz.

Burgonya

wagontételenként és mázsánként kapható

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-u. sarok.

Telefon 670. 1297

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becsereél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

Legfinomabb

Petroleum

Str. 56 fillér.

1011

Braun N. fi.

festékraktárában

Arad, Boros Beni-tér 7.

Karwini

Kocka szén

Karwini

Koksz

megrendeléseket waggonszámra s azonnali vagy későbbi szállításra legjutányosabb áron házhoz szállítva elfogad:

Pollak Sándor

gőztégelyári irodája Arad, Nádor-utca 14. 2126

Telefon 938.

Értesitem

2011

a n. é. közönséget, hogy az

éttermemet

a Zrinyi-utcába (Apollo színház mellé) helyeztem át,

ahol naponta villásreggeli, meleg és hideg étkek tiszta libasírral főzve, állandóan kaphatók. Minden időszakban hideg és meleg fiatal libasültek házhoz küldve is kaphatók. Ugyszintén mindenféle házi sütemények, mint kindli és fládni, állandóan készletben vannak. Jutányos árak. Szolid kiszolgálás. Kívánatra házhoz szállítás. Tovább szilves pártfogást kérek, kiváló tisztelettel

Goldman Regina.

Tégla.

Marosparti telepemről jöminőségű II. osztályu kézi tégla ezrenként 20 korona árban eladó. Nagyobb vételnél árengedmény. 2128

Pollak Sándor

gőztégelyári Arad-Nikolaka.

Városi iroda Nádor-utca 14. Telefon 938.

ZSIR

prima, egészséges idei disznózsir kapható 10 kilogramtól kezdve 2147

kg-ja 4.80 K.-ért

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor- és Chorin-utca sarok.

670. Telefon szám 670.

Meghívó**az „Aradi Villamossági Részvénytársaság”****1915. évi június hó 25-én este 8 órakor****Aradon, a társaság hivatalos helyiségében (Gróf Tisza István-ut 57. 59. sz.) megtartandó****XV. rendes közgyűlésére****NAPIREND:**

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság 1914. évi jelentése s ezzel kapcsolatosan a számalásról, mérlegállása és a mérleg megállapítása.
2. Határozás a nyereség felosztása iránt.
3. Határozás az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentés iránt.
4. Az igazgatóság megválasztása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása.
6. Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok évi tiszteletdíjának megállapítása.
7. Az alapszabályok 13. és 25. §-ának módosítása.

Az igazgatóság.

Azon szavazásra jogosult részvényesek, akik a közgyűlésen személyesen vagy helyetteseik által részt akarnak venni, tartoznak az alapszabályok 16. cikke értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt a társaság pénztáránál Aradon, vagy a „Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára” cégnél, (Budapest, V. József-tér 2. III. em) legalább 3 nappal a közgyűlés előtt letenni.

Mérlegszámla. Vagyon. Központi telep: Épületek, gépek, transzformátorok, aradi, ujaradi, zsigmondházi, battonyai és pécskai vezetékhálózat stb. 3.575,257 K 52 f. Értékpapírok 11,028 K. Áru- és anyagkészlet 167,626 K 73 f. Pénztárkészlet 6160 K 48 f. Folyószámlai betétek 68,963 K 70 f. Adósok 228,682 K 05 f. Különféle aktívák 118,383 K 42 f. Közműhelytelep 122,952 K 01 f. Összesen 4.294,054 K 91 f. Teher. Részvénytőke 3.500,000 K. Törlesztési és értékesítési tartalékok 430,000 K. Hitelezők 85,525 K 80 f. Nyugdíjalap 37,341 K 70 f. Különféle passívák 13,390 K 52 f. Nyereségáthozat 1918. évről 4912 K 07 f. Nyereség 222,884 K 82 f. Nyereség összesen 227,796 K 89 f. Összesen 4.294,054 K 91 f. Arad, 1914. december 31. Az Aradi Villamossági Részvénytársaság igazgatósága. Megvizsgálta és rendben találta a felügyelő-bizottság. 2171

Uránia Színház.**Szombaton és vasárnap****aktuális moziszeccs az Omnia műsorából:****ATTAK****Szeccs 4 részben. Irta: Adorján László. Zenéjét szerzette: Kondor Ernő.****Szereplők:****Krasznay Aranka, Harmath Ilona, Désy Alfréd, Forgács Andor és Szücs.**